

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

PHONGSAVATH SILIPANYA

**KINH TẾ, VĂN HÓA CỦA NGƯỜI VIỆT
Ở THÀNH PHỐ VIÊNG CHĂN (LÀO)
(1975- 2014)**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

PHONGSAVATH SILIPANYA

**KINH TẾ, VĂN HÓA CỦA NGƯỜI VIỆT
Ở THÀNH PHỐ VIÊNG CHĂN (LÀO)
(1975- 2014)**

**Chuyên ngành: LỊCH SỬ VIỆT NAM
Mã số: 60.22.03.13**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học : TS. NGHIÊM THỊ HẢI YẾN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu: “*Kinh tế, văn hóa của người Việt ở thành phố Viêng Chăn, Lào (1975 - 2014)*” dưới sự hướng dẫn của TS. Nghiêm Thị Hải Yến là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực chưa được công bố.

Tác giả luận văn

Phong Sa Vath SI LI PANYA

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới cô giáo hướng dẫn khoa học TS. Nghiêm Thị Hải Yến đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Tôi xin cảm ơn trường ĐHSP - ĐH Thái Nguyên và sự giúp đỡ của các thầy cô giáo khoa Lịch Sử. Chân thành tri ân sự chỉ dẫn và giúp đỡ của cán bộ thư viện Viện nghiên cứu Đông Nam Á, thư viện Quốc gia Việt Nam. Xin cảm ơn thư viện Quốc gia Lào, Hội người Việt Nam tại Viêng Chăn.

Lời cảm ơn cuối cùng, tôi xin gửi tới bạn bè ở Việt Nam, đồng nghiệp nơi tôi công tác và gia đình đã cổ vũ, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận văn

Phong Sa Vath SI LI PANYA

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	1
3. Đối tượng, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	4
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	4
5. Đóng góp của luận văn.....	5
6. Bố cục của luận văn.....	5
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ THÀNH PHỐ VIÊNG CHĂN VÀ QUÁ	
TRÌNH ĐỊNH CƯ CỦA NGƯỜI VIỆT	6
1.1. Lịch sử và cảnh quan tự nhiên của thành phố Viêng Chăn.....	6
1.2. Người Việt đến Lào và định cư tại Viêng Chăn.....	8
1.3. Chính sách của chính phủ Lào đối với cộng đồng người Việt ở Lào	12
Tiểu kết chương 1	16
Chương 2: KINH TẾ CỦA NGƯỜI VIỆT Ở THÀNH PHỐ VIÊNG	
CHĂN (1975- 2014)	18
2.1. Nông nghiệp	18
2.1.1. Trồng trọt.....	19
2.1.2. Chăn nuôi.....	20
2.2. Nghề buôn bán.....	21
2.3. Nghề dịch vụ.....	24
Tiểu kết chương 2.....	30

Chương 3: VĂN HÓA CỦA NGƯỜI VIỆT Ở THÀNH PHỐ VIÊN

CHẶN (1975-2014)	33
3.1. Văn hóa vật chất	33
3.1.1. Âm thực	33
3.1.2. Trang phục	35
3.1.3. Nhà ở.....	37
3.2. Văn hóa tinh thần.....	38
3.2.1. Tín ngưỡng và tôn giáo.....	38
3.2.2. Hôn nhân và gia đình.....	44
3.2.3. Tang ma	50
3.2.4. Giáo dục và bảo tồn chữ viết, ngôn ngữ Việt.....	55
Tiểu kết chương 3.....	60
KẾT LUẬN.....	62
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	65
PHỤ LỤC	

CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Viết là	Đọc là
KHXH	Khoa học xã hội
CHDCND	Cộng hòa Dân chủ Nhân dân
THPT	Trung học phổ thông
TL	Tư liệu
QĐ	Quyết định

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Cơ cấu nghề nghiệp.....	27
Bảng 2.2. Mức thu nhập hàng tháng.....	27
Bảng 2.3. Thống kê thuế thu nhập của cửa hàng vàng tại chợ Sáng (Viêng Chăn).....	29
Bảng 3.1: Thống kê đời sống tôn giáo của người Việt ở thành phố Viêng Chăn.....	40
Bảng 3.2. Trình độ học vấn của người Việt được điều tra ở thành phố Viêng Chăn.....	56

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Lào là một quốc gia đa dân tộc, mỗi dân tộc có nguồn gốc lịch sử và văn hóa riêng tạo nên bức tranh văn hóa đa dạng. Trong lịch sử, người Việt đến Lào do “lực đẩy” chứ không phải do “lực hút”, số lượng người Việt ở Lào ngày một nhiều, họ sống hòa nhập với nhân dân Lào, cùng nhân dân Lào đấu tranh giành độc lập trong thời chiến. Thời bình, người Việt góp sức mình xây dựng đất nước Lào yên bình và tươi đẹp. Người Việt ở Lào, chính là “cầu nối” quan trọng khẳng định tình hữu nghị đoàn kết đặc biệt Việt Nam - Lào.

Người Việt sinh sống ở nhiều tỉnh khác nhau trên đất Lào. Thủ đô Viêng Chăn là nơi cư trú khá đông người Việt, có những gia đình đã trải qua bảy thế hệ sinh sống trên mảnh đất này. Vì thế, Lào đã trở thành tổ quốc thứ hai của họ. Trong quá trình cộng cư ở Lào, người Việt đã tạo nên một cộng đồng với hoạt động kinh tế và nét văn hóa đặc trưng.

Lâu nay, giới khoa học tìm hiểu về Lào chủ yếu quan tâm đến lịch sử đấu tranh của Lào hoặc chú trọng khẳng định đến mối quan hệ ngoại giao Việt - Lào. Nghiên cứu về cộng đồng người Việt ở Lào mới chỉ dừng lại ở mức khảo sát chung. Hoạt động kinh tế, giao thoa văn hóa của người Việt sinh sống tại thủ đô Viêng Chăn (Lào) góp phần không nhỏ tạo nên sự sống động và đa dạng của lịch sử dân tộc Lào. Là người Lào, tác giả nhận thấy việc nêu lên giá trị, vai trò của người Việt ở Lào rất quan trọng, với lý do trên, tác giả lựa chọn chủ đề: “*Kinh tế, văn hóa của người Việt ở thành phố Viêng Chăn (Lào) giai đoạn 1975 - 2014*” cho luận văn thạc sĩ.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Kinh tế, văn hóa của người Việt ở Viêng Chăn đã được các nhà nghiên cứu đề cập tới trong một số công trình khoa học sau:

2.1. Tác giả Việt Nam

Tại viện Nghiên cứu Đông Nam Á, tài liệu lưu hành nội bộ có kí hiệu TL2034 do PGS.TS Phạm Đức Thành viết vào năm 2006 có tiêu đề: “*Vai trò*

của cộng đồng người Việt ở Lào trong mối quan hệ Việt Nam - Lào". Nội dung tài liệu bước đầu khái quát về đời sống kinh tế, văn hóa, giáo dục... của cộng đồng người Việt ở Lào qua quá trình thực địa của tác giả.

Từ những nét chấm phá ban đầu khi nghiên cứu về cộng đồng người Việt, năm 2008 với vai trò chủ biên, PGS.TS Phạm Đức Thành công bố với bạn đọc cuốn: "*Cộng đồng người Việt ở Lào trong mối quan hệ Việt Nam - Lào*". Công trình được xuất bản tại Nhà xuất bản Khoa học xã hội. Nội dung của cuốn sách được trình bày trong 200 trang đánh máy. Ở đây, tác giả tiếp cận và trình bày về quá trình hình thành cộng đồng người Việt ở Lào; Vai trò Việt kiều được nhấn mạnh về công lao đóng góp trong quá trình cách mạng Lào. Chính sự có mặt và hoạt động cách mạng của người Việt ở Lào là nhân tố thắt chặt tình đoàn kết, chiến đấu Việt Nam - Lào trong thời kì kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ.

Cũng trong năm 2008, bạn đọc yêu thích và quan tâm đến cộng đồng người Việt ở Lào đón nhận thêm công trình: "*Di cư và chuyển đổi lối sống trường hợp cộng đồng người Việt ở Lào*" do Nguyễn Duy Thiệu - Chủ biên.

Công trình đã được kiểm duyệt và in ấn tại Nhà xuất bản Thế giới. Đây là kết quả hợp tác nghiên cứu chung của những nhà khoa học Lịch Sử. Công trình gồm có 6 chương do 7 nhà nghiên cứu người Việt và người Lào viết. Nội dung của công trình có đề cập và giải thích về quá trình di cư của người Việt;

Những biến đổi trong đời sống kinh tế, văn hóa của người Việt ở Lào; Những nguồn tài liệu tin cậy thời thuộc Pháp có thể khai thác để tìm hiểu về cộng đồng người Việt ở Lào cũng như ở Campuchia....

Năm 2007, Ban biên tập tạp chí Nghiên cứu Đông Nam Á đã dành riêng số tạp chí tháng 2 đăng các bài viết cho chuyên đề: *Việt kiều ở Lào*. Số tạp chí bao gồm các bài: "*Bước đầu tìm hiểu Luật pháp và chính sách của chính phủ Lào đối với người nước ngoài và người Việt Nam tại Lào*"; "*Vị thế trong gia đình của người phụ nữ Việt kiều ở Lào*"; "*Chùa người Việt ở Lào*".... Những